

Simuna mees pajatab külaelust

VT
PÄEVAINTERVJU

Homme seitsmekümneks saav Määri külast pärit Simuna mees Rein Rääk ütles, et tema mäletab veel hästi, kuidas elas küla, kus oli kolmkümmend kuus suitsu. See oli nagu üks pere, kus käis vilgas ühistegevus ja seltsielu.

Valdo Einmann

Olite Eesti aja lõpus juba suur poiss.

Jah, olen Määri poiss, isa oli mul põllumees ja ema tubli taluperenaine. Ema võttis agaralt osa maanaisteseltsi liikumisest. Ta käis nii koka- kui ka kangakudumise kursustel.

Hiljem, Eesti aja lõpus loodi kohapeale aiandus- ja mesinduseltsi osakond. Vanemad võtsid ka selle tegevusest osa ja käisid mööda Eestit ekskursioonidel. Isa sai Avanduse vallalt tunnustuskirja, et ta on eeskujulik põllumees

Sealne mõis polnud eriti suur.

Määri mõis jäi alles. Selle ostis eestlane Tepp Adam, kes andis naisseltsile tasuta kasutada mõisa saali ja kööki. Tema ise käis seal oma majas ainult suviti.

Pidusid peeti ikka mõisa saalis. Pikad laudad kaeti, oma sada inimest mahtus sinna. Kui kõik oli peoks valmis, siis seltsi esinaine läks ja koputas uksele ja siis Adam tuli, lai naerunägu oli tal alati näha. Ja lips oli tal alati ees. Ta vedas sõnnikutki ikka kaelasidemega. Niisugune huvitav mees oli tema.

Külaelus hakkas kõik muutuma pärast 1940.-41. aastat. Siis algas üks näpuga näitamine. Kes on kommunist ja kes fašist. See käis nii Saksa kui ka Vene ajal. Sinna nahka kõik läkski.

Elusaatus vedas vahepeal mujale.

Simunasse tulin ma kolmkümmend üks aastat tagasi. Oma kätega ehitasin selle maja, kus nüüd elan. 1969. aastal lõpetasin kaugõppes Rápina Aiandustehnikumi.

Samal aastal sain ka maja alumise korruse valmis. Ülemine

jäi veel tegemata, treppigi polnud, redeliga käisin üles.

1972. aastal moodustasime Simunasse aianduse ja mesinduse seltsi. Vahvad üle-eestilised kokkutulekud olid. Teate, see on üks omalaadne rahvas. Ei olnud neil kokkutulekutel lausjoomist ega laaberdamist. Tore aeg oli.

Oleme naisega mõlemad olnud kõvad aiandushuvilised. Temal on olnud ka kunstnikukalduvusi.

Vahepeal olite tööil Rakkes.

Nojah, läksin alguses Tallinnasse kaubanduskooli, sealt pärast lõpetamist tööle. Kuid nagu see Vene ajal oli, algas üks vintsutamine: kord sinna, siis jälle tänna.

Esimesel töökohal ei saanudki tööle hakata, kui mujale üle viidi. Kui neli korda oli nii solgutatud, sai mulle villand ja tulin tööle ära Rakke MTJ-i.

Igasuguseid ameteid pidasin. Tulid uued kombainid, pandi sinna peale, isegi Ukrainas käisin vilja lõikamas. Igal pool sain hakkama.

Kui MTJ-id likvideeriti, tulin Simunasse majandisse tööle. Tõstmise tulemusel tuli mul verevalum silmapõhja ja nägemine hakkas halvenema

Kuidas vabadussõja mälestusmärgi taastamisega olli?

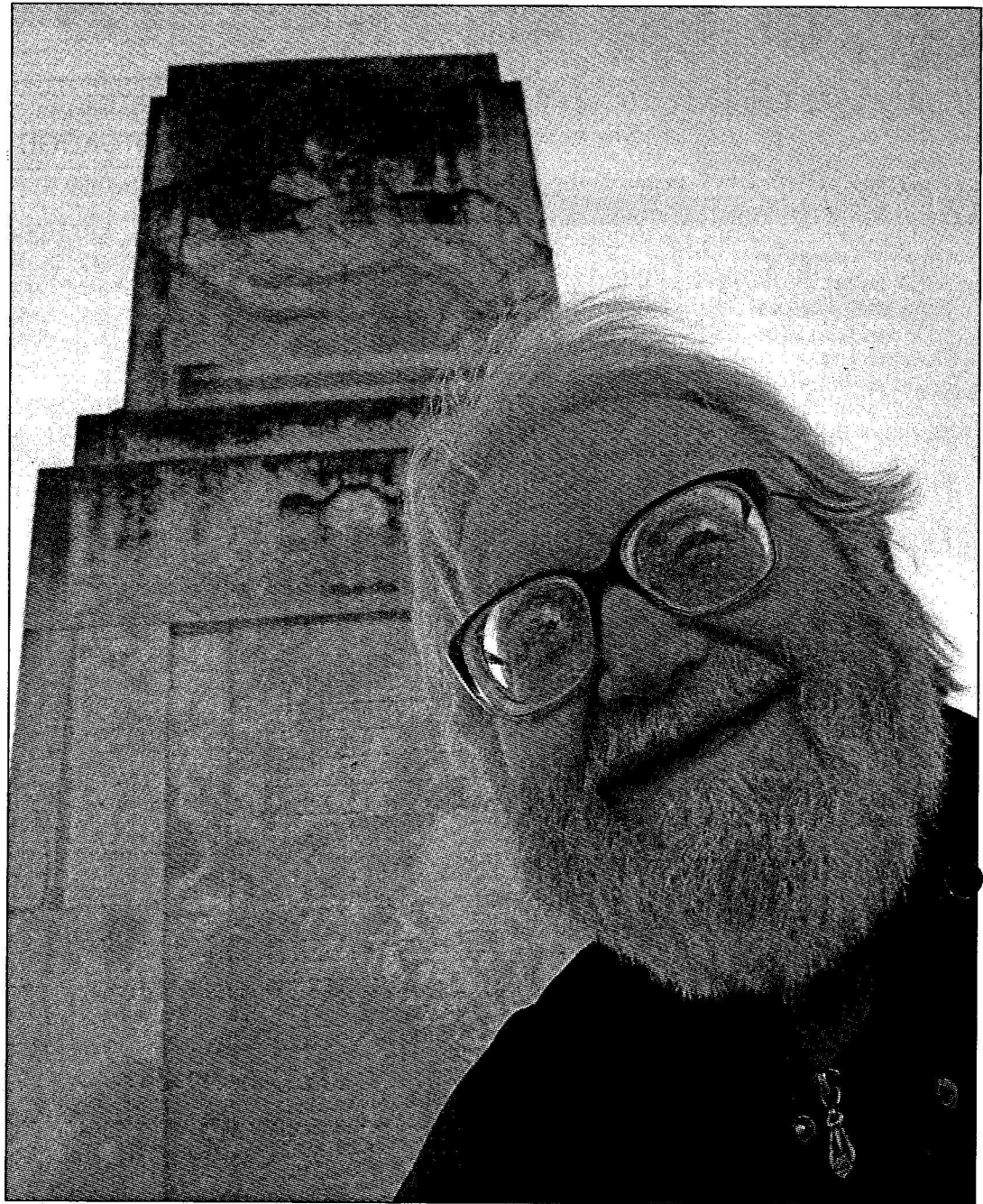
See mõte tekkis meil 1989. aastal. Sinimustvalge panime aiandus-mesinduseltsi osakondade kokkutulekul juba eelmisel aastal lehvima.

Läksin kord kiriku ees olevast ausambakohast mööda. Keegi oli hekiiga piiratud platsi korrastamiseks killustikku toonud. Siis mul järsku see mõtte tekkis: mälestusmärk tuleb taastada.

Tolleaegne kirikuõpetaja Ain Eenmaa juhtus parajasti kiriku ees oleval pingil istuma. Läksin ta juurde ja kindel nõu tekkis. Korjanduse korraldamiseks moodustasime muinsuskaitse kohaliku seltsi. Ega teisiti oleks saanudki. Suure osa rahast korjasime kokku.

Rajooni täitevkomitee toetas meid 10 000 rublaga. Kõik olid tollal nii abivalmis. Restauraatorid olid parajasti kirikuaias tööl. Nendega tegime kaubad kokku, palju töö eest saavad. Saaremaalt töömehe dolomiidi. Majand aitas transpordi ja tõstukiga.

Ausammas taastati peamiselt vanade fotode järgi. Säilinud oli

Rein Rääk räägib ausamba taastamisest ja endistest aegadest muhedal moel.

Kalev Lilleorg

lauuleht ausamba avamiselt, sellel olid kõigi Esimeses maailmasõjas ja Vabadussõjas langenute nimed.

Simuna kooli 300. ja kiriku kirjaliku mainimise 770. aastapäeva tähistasime ära. Ettevõtmisi oli teisigi. Nüüd teen seltsi tegevuses kaasa lihtliikmena. Varem olin aasesimees.

Organiseerimistöö on teile meeldinud.

See on olnud mu õnn ja õnnetus. Kord, Rakke MTJ-is, kus

parajasti farmide mehhaanik olin, kutsuti mind ükskord direktori kabinetti. Tolleaegse Väike-Maarja rajooni saksad olid seal koos. Öeldi: "Olite kevadkülvil volinik ja saite hästi hakkama. Me otsustasime, et lähete kolhoosiesimeheks."

Mina olin alguses vait, siis hakkasin suure häälega naerma. Nad vihastasid selle peale hirmsasti. Üks karjus: "Välja!"

Ega sellega see asi jäänud. Kutsuti tagasi. Ütlesin, et ei taha Siberisse minna. See oli just

kõige suurem loomade suremise aasta.

Siis tulid ruutpesitsi kartulipanek ja maisikülv. Igasugust janti olen elus näinud. Ukraina moodi töötegemist ja väärtustajoomist.

Kuidas nüüd nägemisega on?

Siamaani sõitsin jalgarattaga, kuid enam ei tohi. Möödunud aastal pidin kolmele inimesele otsa sõitma. Ohtlik. Liikuda siiski näen ja kõik vajalikud tööd teen ära.